

§ 1175 obč. zák., nebo fyzické osoby Ladislav B. a Richard R., neb ona společnost i tyto fyzické osoby, bude povinností prvního soudu, s nimi ve sporu dále jednati a nový rozsudek vynést. Setrvají-li žalobci na tom, což by musili výslovně prohlásiti, že jako žalobce vystupuje firma B. a spol., a oni jako její representanti, bude na soudu první stolice, by vynesl, přihlížeje k tomuto prohlášení a k právnímu náhledu zde projevěnému, nové rozhodnutí. Mylnými jsou vývody napadeného usnesení, že odstranění nedostatku dle § 6, odstavec druhý, c. ř. s. není možné. Nejednalo by se o nepřipustnou změnu žaloby dle § 235 c. ř. s., kdyby oba žalobcové chtěli odstraniti nedostatek procesní způsobilosti na straně žalující firmy tím, že by tuto vynechali, pokud jest možným výklad, na který bylo již shora poukázáno. Nebylo by třeba ani změny žaloby v objektivním smyslu, neboť žaloba jest podepsána Ladislavem B-em a Richardem R-ou, rovněž tak i plná moc k žalobě, žalobní prosba zní pak v tom smyslu, by bylo uznáno právem, že předměty, v žalobní prosbě blíže uvedené, jsou vlastnictvím žalující strany a nikoliv žalující společnosti neb »firmy B. a spol.«. Nebrání tudíž žalobní žádost, jednati o vzneseném nároku žalobců a zkoumati jeho oprávněnost po stránce věcné, i kdyby na straně žalující odpadla firma B. a spol. Aby bylo umožněno odstranění tohoto nedostatku procesní způsobilosti dle § 6, odstavec druhý c. ř. s., bylo zapotřebí zrušiti z úřední moci nejen usnesení odvolacího soudu jako předčasné, ale i rozsudek první stolice a vrátiti věc ihned do první stolice, poněvadž tam jest zapotřebí doplniti jednání (§ 510 poslední odstavec c. ř. s.).

Čís. 1918.

Soud, jenž podle § 18 cís. pat. ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 z. zák. pro Čechy požádán byl vyměřovacím úřadem o odhad nemovitosti, u r ě u je sám cenu odhadní a rozhoduje též o tom, kdo má hraditi útraty odhadu.

V otázce útrat odhadu jest dovolací rekurs přípustným, jde-li o to, zda soud jest vůbec povolán je stanoviti a zda platební příkaz ohledně nich byl vydán předčasně čili nic.

(Rozh. ze dne 15. října 1922, R I 936/22.)

Okresní soud zamítl návrh inspektorátu pro zemské dávky v Praze, by 1. podle výpovědi Josefa C-a, starosty obce P. ustanovil pro mlýn č. p. 35 v P. obecnou hodnotu k 1. lednu 1903 na 11.000 K, a 2. by uložil straně povinné, zaplatiti útraty odhadu. D ů v o d y: Ad 1. Návrh ten odporuje ustanovením § 267 a násl. řádu o odhadu nemovitostí a soud ani podle cís. pat. ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 z. zák. příl. B § 18 ani podle vládního nařízení ze dne 23. září 1920 čís. 545 sb. z. a n. není povolán stanoviti obecnou hodnotu nemovitosti pro řízení administrativní. Ad 2. Není předpisu, dle něhož soud by byl povolán rozhodovati o tom, kdo v administrativním řízení má hraditi útraty odhadu, zda navrhovatel, či osoby, dávkou povinné. Nad to schází soudu podklad pro takové rozhodnutí. Útraty odhadu jsou příslušenstvím dávky, kterou vyměřuje úřad správní a útraty soudního odhadu postihují v řízení ne-

sporném vždy navrhovatele (§ 280 nesp. říz.). Na tohoto byl pak soudem vydán platební příkaz. Rekursní soud usnesení potvrdil. **Důvody:** Stížnost napadá usnesení v první řadě proto, že soud neustanovil pro mlýn č. p. 35 v P. obecnou hodnotu ku dni 1. ledna 1903. Soud rekursní sdílí názor prvního soudce, že není povolán, ustanoviti obecnou hodnotu nemovitosti pro řízení administrativní. Na odhad nemovitostí za účelem vyměření dávek a poplatků jest použití § 272 nesp. říz. V § 1 cís. patentu ze dne 8. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. se stanoví, že tento patent vztahuje se na ony úkony, jež v něm jsou vypočteny. Než během doby byla vydána řada zákonů a nařízení, o nichž jest předepsáno řízení dle tohoto patentu. Do skupiny těchto zákonů patří i cís. patent ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 z. zák., jímž se zavádí zemská a obecní dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí, a který v § 18 (3) určuje, že vyšetří se hodnota soudním odhadem, jemuž v případě potřeby předcházeti má výslech osob přezvědých. Paragraf tento nepřikazuje soudu, jak ze slovního znění lze odvoditi, by soud toto stanovení ceny předsevzal, nýbrž zavazuje soud, aby předsevzal odhad, když jest o to povoláním úřadem dožádán, ježto by jinak vůbec neměl příležitosti, aby zakročil, an § 267 nesp. říz. připouští dobrovolný odhad jen tehdy, když o to žádá vlastník pozemku. Soud, prováděje odhad podle onoho patentu, musí se ho přesně držeti a nemůže, byť i, jak sama stížnost rozvádí, ustanovení o provádění odhadu byla kusá, obdobně použití jiných zákonných předpisů, které se na případ nejlépe hodí, neboť použití předpisů exekučního řádu neb odhadního řádu při odhadu mimo řízení exekuční neb konkursní není odůvodněno ani nařízením odhadního řádu, tím méně pak ustanovením § 272 nesp. říz., jenž obsahuje předpis, že při dobrovolném odhadu a dražbě, pokud o tom nesporný patent nemá nařízení, ustanovení řádu procesního a předpisu dražebního nařízení použití jest. t. j. dvorského dekretu ze dne 14. září 1815 sb. z. s., jímž byl republikován řád dražební ze dne 15. července 1786, čís. 565 sb. z. s. Dle toho nemůže soud použití jiných podpůrných předpisů ku vyplnění mezer zákona, ježto soud zákony sám doplňovati ani tehdy nesmí, je-li zákon kusým. Totéž lze říci i o druhé části napadeného usnesení, totiž pokud soud první neurčil, kdo má hraditi útraty soudního odhadu. Řízení nesporné nezná sice povinnosti k náhradě útrat, avšak během doby vydána byla řada zákonů a nařízení, dle nichž je předepsáno řízení nesporné, ale s odchylkou v otázce náhrady nákladů. Ale § 18 cit. zák. neukládá tyto povinnosti výslovně soudu, nýbrž úřad, který jest povolán ku vyměřování zemské dávky, zmocňuje, by útraty soudního odhadu vybral od strany, nastane-li případ, kdy strana útraty odhadu povinna jest platiti. Soudce první právem tudíž uznal, že útraty zaplacený býti mají stranou navrhuující, to tím spíše, když soud nemá po ruce dostatečného materiálu, by v této otázce mohl rozhodnouti. Na věci ničeho nezmění, že zákon v § 18 neomezuje se na výrok znaleců a že za jistých poměrů připouští ještě další prostředek k vyšetření obecné hodnoty nemovitosti, který má sloužiti jako korektiv výroku znaleckého, totiž výslech osob přezvědých. Z tohoto tvrzení stížnosti, kerčž vyvozeno jest ze znění zákona — jasně plyne, že soud samostatně nemůže řízení za účelem zjištění majetkové hodnoty prováděti, nýbrž že iniciativa, jakož i vliv na řízení přísluší jedině zemskému inspektorátu a že soud zde vystupuje jako soud dožádáný o tuto právní pomoc. Kdyby soud

v této záležitosti vydal usnesení pro strany závazné, překročil by hranice své působnosti, ježto by řešil otázky administrativně finanční, ku kterémužto úkonu vzhledem na ústavní listinu republiky Československé čl. 96 oprávněn není.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu a uložil prvému soudu, by určil odhadní cenu mlýnské usedlosti č. p. 35 v P. a dle výsledku odhadu rozhodl o tom, kdo jest povinen hraditi výlohy soudního odhadu.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy jednak zamítly návrh zemského inspektorátu pro zemské dávky v Praze, by v řízení o vyměření dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí byla obecná nabývací hodnota mlýna č. p. 35 v P. stanovena soudem a by odpůrci byly uloženy útraty odhadu, jednak uložily navrhovateli platebním příkazem, by výlohy odhadu hradil. Jde tu o dvě otázky: 1. má-li soud, který byl vyměřovacím úřadem požádán o soudní odhad nemovitosti dle § 18, odstavec třetí, řádu, jímž zavedena zemská a obecní dávka z přírůstku hodnoty nemovitostí (cís. patent ze dne 29. prosince 1915, čís. 83 zemského zákoníka pro Čechy), omeziti se na formální provedení odhadu, či má-li na základě odhadního elaborátu určit cenu odhadní; — 2. náleží-li soudu, by rozhodl o tom, má-li ten, kdo jest povinen platiti dávku, hraditi výlohy soudního odhadu dle posledního odstavce § 18 zmíněného řádu dávkového. Ad 1. K této otázce dlužno odpověděti k l a d n ě. Dávkový řád neobsahuje ustanovení o tom, jak má soudní odhad býti proveden. Ale jest soudy uznáváno, a také nejvyšší soud již opětně (sr. zejména rozhodnutí ze dne 20. září 1921, R I 1160/21/1 čís. sb. 1182), to vyslovil, že jde sice o odhad řízení nesporného, ale že při jeho provádění nutno šetřiti zákonných předpisů, jež nastoupily na místo všeobecného řádu soudního a dražebního řádu, o nichž se zmiňuje § 272 nesp. říz., totiž předpisů exekučního řádu (§§ 140 až 144), reálného odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. a podpůrně civilního řádu soudního (§§ 351 a násl.). Při dobrovolném odhadu dle § 272 nesp. říz. soud ovšem nestanoví ceny odhadní, a kdyby byl soudní odhad ve smyslu § 18 dávkového řádu pokládán za dobrovolný odhad dle § 272 nesp. říz., bylo by přisvědčiti nižším soudům, že také v tomto případě soud není ani povinen, ani povolán určit cenu odhadní. Lze připustiti, že znění § 18 dávkového řádu není zcela jasným. Budiž tu poukázáno zejména k odstavci čtvrtému § 18, v němž slova »dle výsledku odhadu« mohla by snad svědčiti pro názor, že soud má přestati na tom, by prostě dal provésti odhad, aniž by urohl sám odhadní cenu stanoviti. Leč při nejasném znění zákona dlužno si uvědomiti, co bylo účelem předpisu jeho, a právě z celého účelu tohoto soudního odhadu nutno dospěti k mínění opačnému. Soudní odhad dle § 18, odstavec třetí, zmíněného řádu se provádí, nelze-li pro vyměření dávky vzíti za základ udané ceny (§ 18, odstavec první, první věta), — neshledá-li vyměřovací úřad případnými údaji, jež učinila strana, byvši k tomu zvláště vybíduta (§ 18, odstavec druhý), — a podá-li strana včas námítky proti hodnotě, předpokládané a oznámené jí úřadem vyměřovacím, pokud se nedocílí smírné dohody (§ 18, odstavec třetí). V takových případech není

tu spolehlivého podkladu pro vyměření dávky a proto nastává soudní odhad. Odhad ten jest tudíž v podstatě jiným, než-li odhad podle § 272 nesp. říz., kde jde o úkon naprosto dobrovolný, k němuž nedaly podnětu žádné prvky rázu donucujícího. Nebylo by pak poslouženo věci aniž dosaženo účelu, sledovaného dávkovým řádem, kdyby soud, vykonav přípravné úkony a vyslechnuv znalce, prostě zaslal znalecký posudek vyměřovacímu úřadu a sám neurčil ceny odhadní. Vždyť nezřídka mínění znalců se rozcházejí nebo vznikají důvodné pochybnosti o tom, je-li posudek správným, — a tu vyměřovací úřad, kdyby bylo za dostačující pokládáno zmíněné pasivní chování se soudu, ocital by se tam, kde byl před soudním odhadem, nemaje ani pak spolehlivého podkladu pro vyměření dávky. Krom toho dlužno uvážiti, jaký smysl mělo by vlastně svěřeni odhadu soudu, když by neměl vlivu na stanovení odhadní ceny. Jeť přece obecně uznanou stěžejní zásadou (sr. § 258 tr. ř., § 272 c. ř. s.), že soud není vázán posudkem znalců, že se může od něho, maje pro to důvody, odchýliti. A na tento vliv soudu zákon, svěřuje mu odhad, zajisté pomýšlel. I z důvodů praktických dlužno se přikloniti k názoru zde zastávanému. Jest si i položiti otázku, kdo by v případě, že by se uplatnilo mínění opačné, rozhodoval o tom, jak odstraniti nejasnost posudku znaleckého. Kdyby vyloučen byl v tom směru zásah soudu — jak snaží se dovésti mínění opačné — byl by to snad úřad vyměřovací. Tu vznikly by však značné potíže. Nehledě k tomu, že bylo by nesrovnalostí, by určoval odhadní cenu vyměřovací úřad, jenž jest sám více méně stranou, byly by do jeho rozhodnutí přípustny opravné prostředky pořadem stolic správních, věc mohla by se dostati až k nejvyššímu správnímu soudu, jenž by po případě zrušil rozhodnutí jako nezákonné a vrátil věc zpět do své stolice, kteréž by pak po případě nezbylo, než-li obrátiti se na soud se žádostí za nový odhad. To však zajisté nebylo úmyslem zákona, jenž chtěl dosíci nezvratného soudního výroku. Otázka, o niž jde, jest zcela obdobnou ustanovení § 50 poplatkového zákona, jehož poslední odstavec praví, že jest hodnotu určiti soudním odhadem, když a pokud se příslušný finanční úřad nedohodl s poplatníkem, by za základ vyměření bylo vzato měřítko jiné. Účelem ustanovení toho jest, by tu byl nezvratitelný výrok soudu o hodnotě věci. Ze zásady této vycházela stálá praxe bývalého nejvyššího dvoru soudního. Tak v rozhodnutí ze dne 28. února 1911, R I 131/11 Gl. Unger n. ř. čís. 5377 vysloveno, že odhad právě zmíněný jest provésti dle odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. Rozhodnutí ze dne 22. srpna 1911, R VI 238/11 Gl. Unger n. ř. čís. 7175 praví v důvodech, že věci soudu jest cenu určiti. Názoru zde zastávanému svědčí i rozhodnutí bývalého správního dvoru soudního ve věcech finančních. Tak rozhodnutí ze dne 4. července 1910, čís. 3018, Budwinski F. 7715, kde praví se v odstavci IV. důvodů, že soudní odhad je nezvratitelným, a obzvláště rozhodnutí ze dne 18. května 1911, čís. 5683 Budwinski F. čís. 8280, kde jest způsobem zcela jasným řečeno, že odhadní cenu má určiti soud. Poukaz k ustanovením §§ 13—19 zákona o dani z obhaceni ze dne 12. srpna 1921, čís. 337 sb. z. a n. není na místě, neboť tu jest postup pro zjištění poplatné ceny upraven zvlášť a podrobně způsobem, jež nelze prostě aplikovati na vyměření dávky z přírůstku hodnoty. Co vedlo zákonodárce ku zvolenému postupu pro zjištění poplatné ceny, vyplývá z důvodové zprávy ku vlád-

nímu návrhu zákona o dani z obhacení a z převodu nemovitostí (tisk 1200 posl. sněmovny z r. 1920). Praví se tam na stránce 52: »Soudní odhady měly dle posavadních zkušeností velice různý výsledek dle účelu, pro který se konaly. Jinak se odhadovalo, jednalo-li se o pojištění nebo zápujčku, jinak k účelům daňovým nebo poplatkovým, i dělo-li se tak při pozůstalostech.« Z toho jest zřejmo, že jde tu o ustanovení zcela nového rázu, jehož nelze použiti na případy jiné. Dle toho, co uvedeno, náleží tedy okresnímu soudu, by stanovil odhadní cenu, hledě při tom obdobně k §§ 30 a 31 odh. ř. nem. Samozřejmým důsledkem toho jest, že příslušné usnesení jest podrobena opravným prostředkům, jež dopouští zákon. K 2. Tu nutno předeslati, že dovolací rekurs není vyloučen dle § 14 nesp. říz., neboť nejde ani o výši útrat, ani o otázku, kdo jest povinen hraditi výlohy odhadu, nýbrž o zásadní otázku, r o z h o d u j e - l i s o u d v ú b e c o tom, kdo má platiti útraty, jakož i o otázku další, s onou související, zda vydán platební příkaz předčasně čili nic. Tyto otázky nemají nic společného s otázkou útrat ve smyslu § 14 nesp. říz. a proto dlužno dovolací rekurs pokládati za přípustný. Odpověď na druhou otázku může pak zníti rovněž jen kladně. Náleží-li soudu, by stanovil cenu odhadní, jest jen důsledno, by mu bylo přikázáno také usnesení o tom, kdo hradí útraty odhadu. Budiž tu opět poukázáno k souhlasné praxi bývalého nejvyššího dvoru soudního, pokud se tkne odhadu dle § 50 poplatkového zákona (rozhodnutí ze dne 16. října 1900, čís. 14.113, Gl. Unger, n. ř. 1150, ze dne 30. ledna 1912, R I 51/12, Gl. Unger n. ř. čís. 5763, ze dne 29. července 1913, R I 556/13, Gl. Unger n. ř. čís. 6535). O tom, kdo jest povinen, platiti dávku, soud rozhodnouti ovšem nemůže, ale osobu povinné strany označí mu vyměřovací úřad, jenž mu také oznámí hodnotu nabývací nebo zcizovací, jak byla v jeho návrhu předpokládána. Na soudu jest, aby si vyžádal potřebná data, nevyčkávaje návrhu vyměřovacího úřadu. Porovnávaje tato data s výsledkem odhadu, může soud bezpečně zjistiti, jsou-li tu podmínky posledního odstavce § 18 dávkového řádu, za kterých ten, kdo jest povinen, platiti dávku, hradí také výlohy soudního odhadu. Teprve když příslušné usnesení soudu nabude moci práva, lze vymáhati výlohy soudního odhadu a za tím účelem vydati poplatkový lístek a příkaz platební. Byl-li vydán před určením odhadní ceny a před rozhodnutím o tom, kdo hradí útraty, stalo se tak předčasně.

Čís. 1919.

Při nárocích obecních zaměstnanců (zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920) jest jak po stránce hmotněprávní, tak co do přípustnosti pořadu práva rozhodna doba, kdy nároky ty vznikly, nikoli doba, kdy služební poměr byl založen.

(Rozh. ze dne 17. října 1922, R I 984/22.)

Žalobce byl od roku 1909 strážníkem žalované obce. Byv v červenci 1920 ze služby propuštěn, domáhal se na žalovanou obci uznání, že propuštění jest neplatné a že žalovaná jest povinna doplatiti mu rozdíl na služném dle zákona čís. sb. z. a n. 16/1920, jakož i nadále platiti služné dle tohoto zákona. Procesní soud své stolice rozhodl o ža-